

حقوق بانکی تطبیقی

جلد دهم

دوره حقوق تجارت

در: ایران - اسلام - فرانسه - اتحادیه اروپا

بانک جهانی (WB) - صندوق بین‌المللی پول (IMF)

شرکت‌های چندملیتی و فراملی - مقررات مالیاتی

مؤلف: دکتر محمود عرفانی

استاد بازنشسته دانشکده حقوق دانشگاه تهران

دکترای دولتی در حقوق از دانشگاه پاریس

عضو آکادمی بین‌المللی حقوق تجاری

با همکاری دکتر امین جعفری

دکترای حقوق از فرانسه

(نشر از انتشارات جنگل)

عنوان قراردادی	: ایران، قوانین و احکام
سرشناسه	: عرفانی، محمود، ۱۳۱۶-
عنوان و نام پدیدآور	: حقوق بانکی تطبیقی / تألیف: محمود عرفانی
مشخصات نشر	: تهران: جنگل، جاودانه، ۱۳۹۴
مشخصات ظاهری	: ۱۵۶ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۳۱۶-۳۹۹-۷
وضعیت فهرست‌نویسی	: فایا
یادداشت	: ص.ع. به انگلیسی: Mahmoud Erfani. Banking Comparative Law
یادداشت	: کتابنامه
یادداشت	: واژه‌نامه
یادداشت	: نمایه
موضوع	: قانون تجارت - ایران
موضوع	: حل تجارت
موضوع	: رای قضایی - ایران
رده‌بندی کنگره	: KM۹۲۰/۴۴۶۷:۱۱۸۰
رده‌بندی دیویی	: ۳۲۶/۵۲۰۷
شماره کتابشناسی ملی	: ۱۵۱۳۸۱۵

عنوان کتاب: حقوق بانکی تطبیقی / جلد دهم دوره حقوق تجارت

تألیف: دکتر محمود عرفانی

با همکاری: دکتر امین جعفری

ناشر: انتشارات جنگل، جاودانه

ناظر فنی: امین لشکری

نوبت و سال چاپ: اول، ۱۳۹۵

قطع و تیراژ: وزیری، ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۲۰۰۰۰ ریال با جلد نفیس

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۱۶-۳۹۹-۷

[http:// www.junglepub.org](http://www.junglepub.org)

[email:// Info@junglepub.org](mailto:Info@junglepub.org)

تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۸۶۱۱۵-۹-۶۶۴۸۲۸۳۰

۰۳۱-۳۳۲۰۵۰۶۷-۳۳۲۰۳۸۰۰-۹

«حق چاپ برای ناشر محفوظ است»

پیشگفتار

حقوق بانکی جلد دهم دوره حقوق تجارت مؤلف با مطالعه تطبیقی در حقوق ایران، اسلام، آمریکا (US)، فرانسه، اتحادیه اروپا (EU) در دو قسمت شامل عناوین زیر می باشد:

قسمت اول: حقوق بانکی در ایران Swift - اسلام (بانکداری اسلامی PLS) و اوراق اجاره یا صکوک Sukuk

فصل اول: حقوق بانکی در ایران؛ سوئیفت Swift؛

فصل دوم: حقوق بانکی در اسلام، بانکداری اسلامی PLS، اوراق اجاره یا صکوک؛

قسمت دوم: حقوق بانکی در آمریکا (US)، فرانسه، اتحادیه اروپا (EU) - بانک جهانی (WB) - صندوق بین المللی پول (IMF) - شرکتهای چندملیتی و فراملی - مقررات مالیاتی

فصل اول: حقوق بانکی در آمریکا (US)؛

فصل دوم: حقوق بانکی در فرانسه؛

فصل سوم: حقوق بانکی در اتحادیه اروپا (EU)؛

فصل چهارم: بانک جهانی (WB)؛

فصل پنجم: صندوق بین المللی پول (IMF)؛

فصل ششم: شرکتهای چندملیتی و فراملی - مقررات مالیاتی؛

این کتاب برای دوره های Phd - M.S - B.S در رشته های مطالعاتی تجارت بین الملل، مدیریت، اقتصاد، حقوق بین الملل عمومی و علوم سیاسی تهیه شده است. امیدواریم برای دانشجویان عزیز مفید واقع شود.
در خاتمه از همکاری خانم شیرین کلانی وکیل دادگستری و آقای دکتر امین جعفری نهایت تشکر را دارم.

دکتر محمود عرفانی

استاد بازنشسته دانشکده حقوق دانشگاه تهران

دکتر دولتی حقوق دانشگاه پاریس

عضو آکادمی بین المللی حقوق تطبیقی

تهران، زمستان ۱۳۹۴

فهرست مطالب

قسمت اول: حقوق بانکی در ایران، SWIFT، اسلام، بانکداری اسلامی PLS و اوراق اجاره یا صُکوک Sukuk

فصل اول: حقوق بانکی در ایران – Swift	۳
بخش اول - اصول، نظام حقوقی بانکی	۴
الف) ملکی، ووظایف بانک	۴
ب) اصول عمومی بانکداری	۴
اول - اصل نقدینگی (Liquidity- portefeuille) و خروجی	۵
دوم - اصل منفعت (Benefit- Interest)	۵
سوم - اصل امنیت (Securité- Sécurité)	۶
چهارم - اصل نظارت (Supervision)	۶
۱- نظارت مالی توسط حسابرسان (Auditors)	۶
۲- هیئت نظارت شریعت (SSB) Shariat Supervisor Board	۷
۳- نظارت بر استانداردهای بانکی	۷
۴- نظارت بر خطر یا ریسک (Risk) در عملیات بانکی	۷
۵- اصل استقلال بانک مرکزی	۸
بخش دوم - جامعه جهانی ارتباط مالی بین بانکی (SWIFT) - ایران	۱۰
الف) سازمان سوئیفت و استفاده کنندگان آن	۱۱
ب) شرایط پذیرش عضویت در سوئیفت	۱۲
ج) شبکه سوئیفت و انواع پیام	۱۳
د) مزایای سوئیفت	۱۴
اول - استاندارد بودن	۱۴
دوم - قابلیت اطمینان	۱۵
سوم - امنیت	۱۵
چهارم - سرعت انتقال پیام	۱۷
پنجم - هزینه مخابره پیام	۱۷

- ششم- قابلیت دستیابی به پیام..... ۱۷
- هـ) حل اختلاف Resolving of Dispute..... ۱۸
- نتیجه..... ۱۸
- بخش سوم- حقوق بانکی در ایران..... ۱۹
- الف) سیر قانونی تأسیس بانک در ایران..... ۱۹
- اول- بانک ملی ایران..... ۱۹
- دوم بانک مرکزی ایران..... ۲۰
- ۱- سابقه تأسیس..... ۲۰
- ۲- نقش اقتصادی..... ۲۱
- ۳- وظایف اختیارات بانک مرکزی..... ۲۲
- ب) ارکان بانکها..... ۲۳
- مجمع عمومی بانکها..... ۲۳
 - وظایف شورای عالی بانکها..... ۲۴
 - مدیر عامل..... ۲۴
- ج) عملیات بانکی کوتاه مدت و بلند مدت..... ۲۴
- اول- عملیات کوتاه مدت بانکی و سس اقتصادی آن..... ۲۵
- ۱- سپرده دیداری..... ۲۵
- ۲- سپرده ثابت..... ۲۵
- ۳- اهمیت اقتصادی سپرده در بانک..... ۲۵
- ۴- تنزیل Escompte..... ۲۵
- ۵- تنزیل در مقررات بانکداری ایران..... ۲۶
- دوم- عملیات بلندمدت بانکی..... ۲۷
- ۱- سپرده‌های قرض الحسنه..... ۲۸
- ۲- سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار..... ۲۸
- مشارکت مدنی..... ۲۸
 - مشارکت حقوقی..... ۲۹
 - سرمایه‌گذاری مستقیم..... ۳۰
 - مضاربه..... ۳۰
 - معاملات سلف..... ۳۱
 - معاملات اقساطی (نسیه)..... ۳۱

- ۳۳ اجاره به شرط تملیک
- ۳۳ جعاله
- ۳۳ مزارعه
- ۳۳ مساقات
- ۳۳ نتیجه

فصل دوم: حقوق بانکی در اسلام - بانکداری اسلامی (PLS) - اوراق اجاره یا

- ۳۵ Sukuk صکوک
- ۳۵ بخش اول - حقوق بانکی در اسلام
- ۳۶ الف) تعریف و انواع ربا
- ۳۷ ب) ربا و معاملاتی
- ۳۷ دوم - بای قبیسی
- بخش دوم - بانکداری اسلامی (PLS) یا مشارکت در سود و زیان، اوراق اجاره یا صکوک
- ۴۰ Sukuk
- ۴۰ الف) ماهیت حقوقی بانکداری اسلامی - اوراق اجاره یا صکوک
- ۴۰ اول - ماهیت حقوقی بر اساس احکامات شریقه و احادیث
- ۴۱ دوم - اوراق اجاره یا صکوک اسلامی بانک (Islamic Bank Sukuk) و انواع آن
- ۴۵ ۱ - صکوک اجاره
- ۴۷ ۲ - انواع صکوک دیگر به اختصار

قسمت دوم: حقوق بانکی در آمریکا (US) - نسخه - اتحادیه اروپا (EU)

بانک جهانی (WB) صندوق بین المللی پول (IMF)

شرکت های چندملیتی و فراملی مقررات مالیاتی

- ۵۱ فصل اول: حقوق بانکی آمریکا (US)
- ۵۲ بخش اول - سیر تاریخی و ماهیت حقوقی فدرال رزرو (Fed)
- ۵۲ الف) سیر تاریخی فدرال رزرو (Fed)
- ۵۳ ب) ماهیت حقوقی فدرال رزرو (Fed)
- ۵۵ بخش دوم - ساختار فدرال رزرو (Fed) و کارکرد آن
- ۵۵ الف) ساختار فدرال رزرو (Fed)
- ۵۶ ب) کارکرد فدرال رزرو (Fed)

نتیجه.....	۵۷
فصل دوم: نظام حقوق بانکی فرانسه.....	۵۹
بخش اول بانک فرانسه (Banque de France).....	۵۹
الف) سیر تحول قانونی بانک فرانسه.....	۵۹
ب) ماهیت حقوقی بانک فرانسه.....	۶۲
ج) حقوق قابل اجرا و صلاحیت‌های قضایی بانک فرانسه.....	۶۲
بخش دوم - ساختار بانک فرانسه.....	۶۴
الف) دموکرات ساختار بانک.....	۶۴
ب) سوابق سیاست‌گذاری پولی.....	۶۵
ج) شورای عمومی.....	۶۶
د) رئیس کار و جانشین‌های آن.....	۶۷
هـ) شعب بانک در آن.....	۶۸
و) فعالیت بانک مرکزی فرانسه.....	۶۸
اول سیاست پولی.....	۶۹
دوم ثبات مالی.....	۶۹
سوم صدور دستورالعمل و تدوین مقررات خاص.....	۶۹
چهارم هماهنگی با نظام مالی اروپایی.....	۷۰
پنجم کسب اطلاعات مالی و اقتصادی.....	۷۰
بخش سوم - مسئولیت مدنی و کیفری بانک فرانسه.....	۷۱
الف) کلیات.....	۷۱
ب) حمایت از مشتری، افشاء اسرار بانکی و حفاظت از اطلاعات.....	۷۱
اول - حقوق فرانسه.....	۷۲
دوم حقوق سوئیس (Switzerland).....	۷۲
ج) استثنائات بر اصل حفظ اسرار بانکی.....	۷۴
د) اقدام به عملیات بانکی در محیط‌های غیربانکی.....	۷۵
هـ) اخذ ربا (Usure) با تبلیغات کذب.....	۷۵
و) چک بدون محل.....	۷۶
فصل سوم: حقوق بانکی اتحادیه اروپا (EU).....	۷۹
بخش اول - سیر تاریخی و استقلال بانک مرکزی اتحادیه اروپا.....	۷۹
الف) سیر تاریخی.....	۷۹

۸۰ (ب) استقلال بانک مرکزی

۸۲ بخش دوم - وظایف بانک مرکزی اتحادیه اروپا و عملکرد آن

۸۲ (الف) وظایف بانک مرکزی اتحادیه اروپا

۸۴ (ب) عملکرد بانک مرکزی اروپایی

۸۴ اول - نهاد (سازمان) بانک مرکزی اروپایی

۸۴ دوم - امتیازات بانک مرکزی اروپا

۸۴ ۱ - انتشار پول

۸۵ نتیجه

۸۷ **فصل چهارم: بانک جهانی (World Bank (WB)**

۸۷ بخش اول - سیر تاریخی و عملکرد بانک جهانی (WB)

۸۷ (الف) سیر تاریخی

۸۹ (ب) عملکرد بانک جهانی

۹۰ بخش دوم - تشکیلات جهانی: انتقادات وارد بر بانک جهانی (WB)

۹۰ (الف) تشکیلات بانک جهانی

۹۲ (ب) نهادهای بانک جهانی

۹۳ (ج) انتقادات وارد بر بانک جهانی

۹۴ نتیجه

فصل پنجم: صندوق بین‌المللی پول (International Monetary Funds (IMF)

۹۵ **Fond Monétaire International (FMI)**

۹۵ بخش اول - سیر تاریخی و نظر اقتصاددانان - تشکیلات صندوق بین‌المللی پول (IMF)

۹۶ (الف) سیر تاریخی و نظر اقتصاددانان

۹۸ (ب) تشکیلات صندوق بین‌المللی پول

بخش دوم - کارکرد و منابع، سیاست‌های اتخاذ شده و انتقادات وارد بر صندوق بین‌المللی

پول (IMF) ۱۰۰

۱۰۰ (الف) کارکرد و منابع

۱۰۱ (ب) سیاست‌های اتخاذ شده توسط صندوق بین‌المللی پول

۱۰۱ (ج) انتقادات وارد بر صندوق بین‌المللی پول

اول - عدم تناسب روش‌های تحلیل و شکست مأموریت نظارت ۱۰۲

نتیجه ۱۰۴

فصل ششم: شرکت‌های چندملیتی و فراملی - مقررات مالیاتی..... ۱۰۵

بخش اول - شرکت‌های چندملیتی و فراملی Multinational and Transnational

Companies..... ۱۰۵

الف) کلیات..... ۱۰۵

ب) تعاریف و اهداف..... ۱۰۶

ج) ساختار و نحوه فعالیت شرکت‌های چندملیتی یا فراملی..... ۱۰۸

د) جهات افتراق شرکت چندملیتی و فراملی..... ۱۰۸

هـ) واحد فراملی نستله (Nestlé)..... ۱۰۹

و) استراتژی واحد فراملی..... ۱۰۹

ز) دوم شعبه‌های نستله (Nestlé)..... ۱۱۰

نتیجه..... ۱۱۲

بخش دوم مقررات مالیاتی Tax Regulation..... ۱۱۳

الف) مالیات اشخاص حقوقی ام از خارجی و ایرانی..... ۱۱۳

ب) مالیات اشخاص حقوقی خارجی در ایران درآمد حاصل می‌کنند (مواد ۱۰۵ - ۱۱۱)..... ۱۱۱

۱۱۳ - ۱۳۰ ق.م.م)..... ۱۱۵

ج) مالیات اشخاص حقوقی خارجی به ازای درآمد کسب می‌نمایند (ماده ۱۰۷ ق.م.م)..... ۱۱۷

اصلاحیه قانون م.م مصوب ۱۳۶۶ و اصلاحات بعد از آن مصوب (۹۴/۴/۳۱)..... ۱۱۷

د) جرائم مالیاتی و سایر تخلفات..... ۱۱۸

اول - جرائم مالیاتی..... ۱۱۸

دوم - سایر تخلفات..... ۱۲۱

نتیجه..... ۱۲۲

ضمائم..... ۱۲۵

Table of Contents..... ۱۳۷

PREFACE..... ۱۳۸